

ACC. N:R M. 14159:1-9.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: *Blekinge* Upptecknare: *E. Linn. Lvanström, Lmedjehullag 206.*
Härad: *Bräkne* Berättare: " "
Socken: *Hälsång* Berättarens yrke: *fru*
Uppteckningsår: *1957* Född år *1898* i *Hyrå, Hälsångs sn*

Religiösa inslag i heminredningen. s. 1-9. LMF 106.
(foto a° sid. 8a.)
mg. saknas.

Religiösa inslag i hemmaredningen.

Före 1900 fanns det i skärgården ingen slags religiös rörelse av fruktygligt slag. Efter den tiden följde det tidvis att predikanten kom ut och höll "tal" = predikningar i sluparna. Men någon egentlig väckelserörelse följde inte förrän på 1920-30 talet. Några braderiarbeten med religiös text följde inte före 1900. Senare när färdigritade arbeten kunde köpas, kunde det i något hem förkomma en liten väggkonst med texten: "Gud skyddade vårt hem." Men detta hade ingen anknytning till viss religiös rörelse. Aldrig höjde kanske mera ihop med att flickorna i skolslajden fick lära sig bradera. Det följde överhuvud taget inga braderade arbeten i hemmen sedan de gamla hängklädnar blivit omoderna. Och när det började bli lite mera vanligt att "sy ut" = bradera, blev det i första hand nyttor.

saker s. a. s. som f. ex. örngatt, som braderades
med rött garn och användes till att pryda
den uppläddade sängen med.

Sylföremingar förekom inte förrän på 1920-30
talat, det var de som tillhörde "missionar föremingar".
Svenska Missionsförbundet, som började.

Och deras arbete hade både ingen särskild
rikt vid att bradera väggkonster med
religiös text eller motiv. I det fall att
konsterna hade något dylikt, var det inte präga
om viss plats. Det sattes bara upp på en vägg
som det föll sig. I den mån som de äldre kon-
sten upplästes kom man dessa konster ur bruk.

Nu är ju skärgården i det närmaste avfolkad
och därmed förfaller prägan om ev. förfärdiga
av aya. Målade lätel- och länkopräk över
dörrar etc. har nämligen aldrig förekommit.

2. Fäntor av karlong med länkopräk före-

kom på somliga ställen. Oftast var det väl
gärdfarihandlare som sålde dem. Ibland
kunde ju sådana ^{Varld}komma med när någon
på auktion ropade in en låda "diverse".

Bland sådant kunde också förkomma en
karta i glas och ram, t. ex. en bild av Kristus.
Dessa hängdes då upp i hemmen, oberoende av
religiös inställning. Idem men det förkom
kartor i hemmen, var det i första hand kar-
tan med människans olika åldrar.

Väggprydnader förkom i allmänhet mycket
sparbamt. Tilltals det på 1910-talet och därefter
bärgade förkomma förstärningar av foto-
grafier. Några särskilda kartor för barn för-
kom inte. Idem men det förkom att någon
satte upp ett vykort med bibliskt motiv
hade detta bratigen kommit från någon au-
ktion i Amerika. Många av de som från

ACC. N:R M. 14159:4.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

4

Skärgården emigrerade till Amerika, anlät
sig där till någon religiös sekt. Och detta på-
verkade väl i någon mån valst av de ny-
kort som skickades hem. Endast i ett fall
vet upptäckaren om att det i ett hem fun-
nits ett fotografi, (original) av en präst. Detta
var emellertid inte uppsett i glas och ram,
utan satt i fotografialbumet. Av vilken
anledning prästen i fråga följande familjen
sitt fotografi är okänt. Han var hjälppräst
i Hällaryd något år, antingen före 1900.

Några fotografier, avtryckta, av präster eller
samfundsledare förekom inte.

Bilduttryck: med trolspråk tryckta på hop-
rullade papperslappar har i den mån de före-
kommit, medförts av någon familjemedlem
som kom hem på besök från Amerika.

4 Det kan knappast sägas att de användes, de

hara fanns där. Någon slags krusifixe förekom
inte och inte heller Kristus bildes av gips.

Om något av detta börjat införas snare, eft.
1940 då de flerta som tillhört Missionsför-
bundet avslöt sig till Pingstfrörelsen är
olika för upptecknaren.

I de flerta hem fanns väl en bibel, men
familjebiblar i egentlig mening var det nog
många få. Ätminstone som man med det
uttrycket menar att där skrevs in något
angående familjen. Personer födda före 1850
kunde inte skriva och därför var det inga
anteckningar i bibeln även om den gått i
arv i släkten. I den bibel som upptecknarens
mor fått med från sitt hem, har någon av
barnen (hennes system) skrivit in föräldrarnas
och barnens namn och födelsedatum.

5 Bibeln användes vanligen av äldre personer,

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

5

de kunde läsa ett kapitel på söndagen, i samband med att de läste "vanjebmet" = evangeliet = söndagens text. Någon särskild plats för bibeln i hemmet var det inte.

Balkhyllor förekom inte, utan hemmets andaktsböcker, (andra böcker förekom inte) förvarades i något skåp.

Allare i hemmen har aldrig smälats. Hur det ordnades vid vigsel i hemmen har aldrig beskrivits för upptecknaren. Några särskilda sätt att arrangemang vid dop i hemmen med ljus och blommor förekom inte, som dopskål användes den lilla porlänsskål som fanns i hemmet. Någon bönvärd kunde aldrig ha förekommit, utom i det fall att sedan skulle ha införts efter 1940. Att brända ljus ländes annat än vid julafton och när lik lästes ut,

var inte vanligt. Egentlig husandakt hölls
inte i hemmen, för el. mor Lasse Olaus
Lest, kyrk. högläsning av Lasse förskom
inte. Under Lestläsningen hörd det till att
övriga familjemedlemmar satt stilla och
var lygla. Någon sed att Lasse Ljus för någon
avlidne på några minnesdagar eller att
sätta Ljus och blommor vid någon avlidens
fotografi förskom inte.

Den enda brukväxt med biblisk anknytning
som förskom i hemmen var Kristi blodsdropp
i allomväxlet dock kallad endast "Blodsdropp".
Palmer som brukväxter förskom inte.

Bruket med adsvätsljus blev upptäckaren
bekant med först något av ären närmast
för 1940 i Karlshamn hos en religiös familj.
På det är knappast brått att detta bruk
någon sin blev vanligt i skärgården.

ACC. NR M. 14159:8.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

8.

Någon slags adventstjärnor förkom inte
före 1940. Måjligen är väl att någon tog upp
den sedan när skärgården något är
ävenfär fick elektriskt ljus.

Julkrubbor förkom inte före 1940.

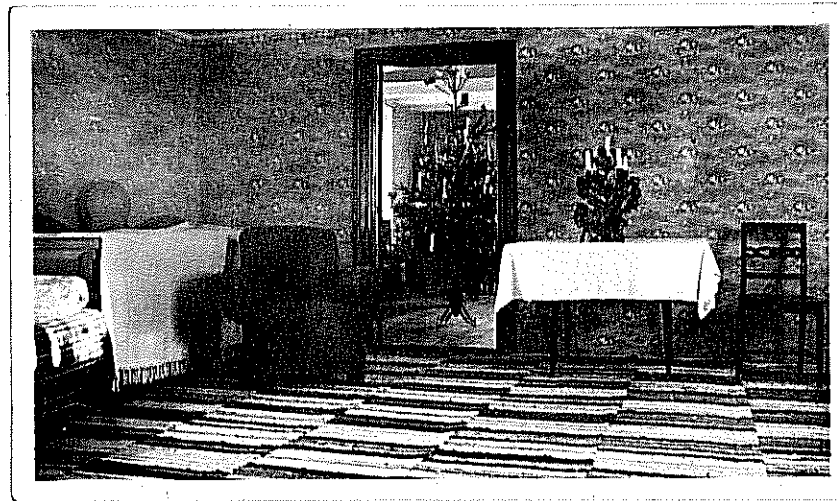
Om de kom i bruk senare har väl den
sedan likaväl som med ev. adventsljus
och adventstjärnor kommit från slätt,
Karlshamn. Dock med att dylika saker
bevärfades saluföras mera allmänt.

Och samma är väl förhållandet i fråga
om julkyrkan. Det centrala vid julen
var förr "julträdet." Den krubba med plats
för 3 el. 5 ljus, och försedd med pinnar som
kläddes med knutat grönt silkespapper och
på spetsarna sattes röda juläpplar.

De hem där det inte fanns dylikt julträd
sattes det fram ett par ljusstakar.

M. 14159: 8a.

Landskap: Blekinge Berättare: Ellen Svenström
Härad: Bräkne Berättarens yrke: _____
Socken: Hällaryd Berättarens adress: Smedjerkullsg. 20 Bckelund
Uppteckningsår: 1957 Född år 1898 i Styrö Hällaryd
Upptecknare: Ellen Svenström

neg. saleros!

Det var inte alltid dessa ljus ländes,
men det höjde liksom litt att det skulle stå
ett par ljus framme om julen.

Julträden blev smaderna när julgransen
blev vanlig i hemmen. Även om de fanns
kvar togs de inte fram. Tett full är det bekant
att familjens avlagda julträd togs med till
Amerika av en dotter, när hon en gång var
hemma på besök.